

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

EMANUII UNGUREANU

Mai viază suflete mari pentru noi! Mai sunt inimi simțitoare pentru idealele poporului și viitorul nostru!

O mare fundațiune pusă în slujba răspîndirii de cultură în popor!

O veste din cele mai frumoase ne-au adus foile de Duminecă:

Emanuil Ungureanu, bărbatul cunoscut în cercuri foarte largi pentru inima sa bună și pentru simțămintele sale nobile, — și-a lăsat însemnata sa avere pentru cele mai frumoase scopuri de binefacere, culturale naționale, — cari toate țintesc la cât mai repede deșteptare și luminare a poporului românesc din această patrie!

Fiecare om care privește cât de cât în viitor, vede și mărturisește, că de nimic nu are azi poporul nostru românesc mai mare lipsă, ca de *cît mai mulți oameni cu carte*, — și că dragostea de carte și luminarea ce prin ea să varsă în popor, prin nimic nu o poți spriginii mai bine ca prin *bibliotecile populare*, prin învățarea neștiutorilor de carte a cetii și a scrierii ei, și că sufletul în popor nu să poată îndrepta spre bine și crește spre folos obștesc, ca prin răspîndirea de *cărți și foi bune în popor!*

Și dl Emanuil Ungureanu aceste scopurile-a dat fundațiunii sale!

A pus fundațiunea la îndemîna și sub îngrijirea Conzistorului gror. român din Arad, căruia îi lăsa prin rînduile fundațiunii următoarele îndatoriri:

Să înființeze și să susțină școale populare românești; să înzestreze gratuit pe școlarii săraci de ambe sexuri (copii și fete) cu cărți de școală românești și cu reviste (foi) pentru copii.

„Să sprijinească sau să înființeze *bibliotecile școlare și populare românești*.”

„Să îngrijască de *instruirea în celire și scriere în limba românească a adulților și analfabeților*; să-i provadă cu cărți și cu reviste românești.

„Să grujească de *stirpirea datinelor rele și a scăderilor morale și igienice*;

de *instruirea religioasă*.”

„Să spriginească sau să înființeze și să susțină școale spe-

cială *agronomice* (de plugărie), industriale și comerciale; școale pentru industria de casă și pentru economia de casă, precum și internate, — iar pentru instrucția practică *atelierelor de lucru*.”

Iacă aci date cele mai frumoase ținte de muncă întru înălțarea bunei stări sufletești a poporului nostru, bunăstare pe urma căreia să urmeze și înflorirea materială, împuțernicirea acestui neam întru toate!

Fundațiunea să va pune în aplicare după moartea marelui dăruitor.

Averea dăruită pentru aceste scopuri atât de nobile, face 380.000 coroane, e dară una din cele mai mari fundațiuni închinată culturii și fericirii acestui popor!

Trăiască-l Dzeu la mulți ani încă pe nobilul bărbat!

O telegramă.

Dl deputat Dr. St. C. Pop, pe cînd să afla în cercul Sasca și era împedat acolo și dsa și ceilalți deputați în umblarea lor liberă prin comune, — văzînd multele nelegiuiri ce oamenii stăpînirii le fac cu poporul din cerc, a dat o telegramă către Cancelaria de Curte a Maestății Sale Impăratului Rege la Viena, în care spunea Impăratului:

„Gendarmii bat în drum pe urmașii acelor eroi români cari au apărut odinioară hotărâle împărăției Maestății Tale ca grănițerii!

Nu avem nici o puțință a liniști în desnădejdea lui pe poporul credincios Maestății Tale, — desnădejde ce duce numai la ură și față de armată!

Cer scut și apărare pe sama fraților mei contra brutalității gendarmilor!

Cel mai credincios serv al Maestății Tale:

Dr. Stefan C. Pop
deputat în dieta ungară.

Că ajuns'a această telegramă și sub ochii Maestății Sale, nu să știe. Mai curînd să crede că n'a ajuns. Dar că ea a făcut mare răsunet în Viena, să vede din scrisese foilor din Viena asupra ei, — cari toate osîndesc aspru moravurile sălbătice dela alegerile din Ungaria!

Marele viitor al României.

România capătă orașul Silistra și lărgirea de hotar ce a cerut spre Bulgaria. — Marile puteri să bat după prefinia vigurosului regat român. — România a cîștigat un războiu fără a fi scos o sabie din teacă ori a fi pușcat un plumb! — Prințul Carol va căpăta de soție pe o fiică a Țarului Rușilor. — Viitor mare suride Țării!

Foile dela 5 Aprilie aduc o știre înveselitoare pentru Români. O mare gazetă vieneză vestește, că după știrile sosite dela Petersburg la Viena, între Austro-ung. și Rusia s'a stabilit înțelegerea că orașul Silistra să-l capete România! Și la hotărîrea acestor puteri s'au alăturat și celelalte! Așa că toate puterile într'un glas, au judecat pricina dintre cele două state vecine, dînd cîștig României!

Încă în a doua ședință ce au ținut-o trimișii marilor puteri la Petersburg, ca judecători primiți de Bulgaria și de România, ei au luat această hotărîre. Până la ședința asta să aflau la Petersburg și un trimis al României, prințul Ghica, și trimisul Bulgariei Dr. Danef, președintele dietei bulgare, — ca un fel de advocați ai țărilor lor.

În această ședință fiecare din ei a înaintat cîte un „Memorand”, cîte o scrisoare bine socotită, în care arată că de ce țara lui cere aceea ce cere, sau de ce a lui nu vrea să-dee aceea ce i-se cere.

Ambasadorii marilor state, ca judeși în pricină, au ascultat ce spune memorandumul românesc și apoi ce răspunde cel bulgăresc, — și îndată și-au adus judecata, dînd drept României. Ea are lipsă de acel oraș și de acea întindere de hotar, pentru a să-și asigure și ușor de apărare față de vecina sa, care cresc de-odată mare aci lingă ea. Și mai ales i-se cad aceste hotare, care i-se făgăduiseră întreit de mari (până la Rusciuc și Varna, vezi povestea și mapa cuadrilaterului în Nr. 4 al Foii Interesante) după războiul din 1878, dar oamenii răi ai acelor zile, s'au întors și nu i-a dat-o. Îndesebi Silistra îi fusese judecată de însuși sfatul marilor puteri la Berlin după războiu, dar diplomația rusăcă alina a sucit și a răsucit lucrul la tragearea liniei de hotar, până a făcut să rămînă acest oraș Bulgariei. A i-se da azi României puținul ce cere, e a să repara față de ea marcar în parte un mare păcat ce s'a

săvîrșit tocmai de Rusia după acel războiu!

Și toți au văzut cît e de drept glasul României și i-au dat cîștig de proces!

În aceeași zi Ghica și Danef au plecat din Petersburg acasă, nemai fiind lipsa de ei acolo.

Rămîne acum ca Bulgaria să se supună fără murmur acestei hotărîri și să-și tragă înapoi armatele din oraș și din tot hotarul dat României, — ori, dacă i dă mîna, poate zice și aceea, că să simte nedreptățită, că ea nu să supune judecății, și atunci rămîne ca România să-și lăse aceea ce i-se și cade, ce i-s'a și judecat să fie a ei. Și ea de sigur că își va lua acelea, dacă nu i-s'ar da de bună voe. Că putere are.

Puterile mari omoară cu dragostea pe România!

De tot interesante sunt împrejurările cari au făcut ca România să capete orașul Silistra și noul hotar lărgit, — fără a scoate o sabie din teacă sau a descărca un glonț de pușcă. Un ziar din București descoperă taina aceasta, dar mai ales o descoperă alte știri și și semne mai nouă. Iaca cum au fost:

De România au foarte mare lipsă atât puterile întreitiei-alianțe (Austro-Ungaria cu Germania, de care să ține, așa cam cu jumătate de gură, și Italia), cît și puterile „întreitiei-înțelegeri” (Rusia, Anglia, Franța, la cari sa adăugat mai nou și Spania). Căci aceste două grupe de state, își stau față în față, și Austro-Ungaria e punctasupra căruia să va face marea descărsare, ciocnire, a puterilor. Iar în această ciocnire e de neprețuită însemnătate, aproape hotărîtor, că România, cu strălucita și viteaza ei armată, pe care parte va sta?

De aceea acum, cînd România s'a ridicat cu o cerere, fiecare din vecinele sale puternice s'a grăbit a să arăta gata s'o slujasă, s'o spriginească! Austro-Un-

garia să făcea foc ca România să capete ce cere!, — ca prin asta să-i fie îndatoretă, vezi d-ta, ei, Austriei și soațelor sate. Și să duseră la Petersburg să facă judecata. Când Austria își ridică glasul pentru România, — Rusia îi răspunse: „Decît line, cumătră, încă mai tare cer eu, ca României — să i-să dee ce cere!”

De ce? Pentru-că Rusia își zice: Azi România s'a cam alipit la hicleana mea vecină Austrie, și la dușmana mea Germanie, — dar am s'o smulg eu din tovarășia asta, nu cu puterea, ci prin o politică de tot pretinoasă și îmbrățișătoare a frumoasei țări vecine! Eu mă întrepun la Bulgari, cari mă ascultă, să-i dee tot ce ea cere, că-i și cu drept să-i dee, — și apoi mă apropiu eu și cu alle planuri de România, și ca mâne ea tot va fi pe partea mea! Iar după aceea, Austro-ungarie, vom mai vorbi noi!

De aceea s'a întimplat la Petersburg minunea, că trimișii alor 6 puteri, trei din o tabără, trei din alta, în loc să se ciocnească în păreri, — să întreceau în a să înțelege, că da: *să dăm României ce cere, draga noastră!* Și în două zile fu judecata adusă gata Pe cind asupra altor treburi să sfătuesc și să frămîntă cu lunile!

Și așa eși România cu cîștig din încordarea cu Bulgaria, — fără a mișca o sabie ori a zvirli un plumb.

Rusia însă, așa să aude, — a spus-o și aceea, că dorește ca, după asta, România nu numai să nă privească în Bulgaria o dușmană ori vecină rea a ei, — ci din contră, să se apropie de ea cu prefinie, să închee chiar tovarășie de arme pentru viitor. Și asta deși nu s'o face acum îndată, dar de sigur să va face la timp potrivit.

Danev, la Silistra.

Din Călărași să scrie foilor din București următoarele:

În întoarcerea sa dela Petersburg spre casă, Daneff s'a oprit în orașul Silistra și întrebat acolo, de fruntașii bulgari că ce veste le aduce dela Petersburg, ce va fi cu Silistra lor?, el le-a răspuns:

— „Silistra în aceste clipite e încă a noastră, a Bulgarilor. Puterile însă de vor judeca-o României, — nouă ne va rămînea să alegem între aceea ca s'o dăm de bunăvoie ori să pornim războiul!”

Din aceste vorbe ale diplomatului bulgar, au înțeles și cei din Silistra, că soarta orașului lor e pecetluită, el va trece sub stăpînire românească, căci de aceea, ca Bulgaria să înceapă pentru apărarea lui un nou războiu, nici ei nu pot visa!

Regele Carol știa ce va fi!

În vremea acestei încordări dintre România și Bulgaria, de mai multe ori bărbați politici sus puși, îngrijați de soarta încordării, — au cerut Regelui Carol ca, pentru a da mai multă greutate cuvîntului Țării, să mobilizeze o parte

a armatei (s'o pună pe picior de războiu) și s'o trimită spre hotare! Totdeauna însă Regele Carol răspundea liniștindu-și oamenii:

— *Nu e lipsă de mobilizare! Eu știu că vom avea Silistra și fără războiu!..*

Să vede că tot lucrul înaintea lui era limpezit și hotărît încă de cînd cu marea vizită ce i-au făcut-o Rușii cari i-au dus bățul de Mareșal rusesc!

Acum mai rămîne ca Borîș moștenitorul tronului Bulgar, să iee și el pe Elisaveta, Princesa română, — și atunci România va avea, prin legăturile de înrudire a familiei sale domnitore cu familiile vecine, — cea mai mare siguranță de viitorul seu și pacinic și mare!

Oaspeți plăcuți la Curtea Țarului!

O nouă desvălire însemnată. — Planul de căsătorie a Prințului Carol cu fiica mai mare a Țarului. — Silistra, ladă de zestre pentru fata de împărat, dată frumosului fecior de Crai!..

Abia s'a vestit că la Petersburg s'a adus judecata prielnică României, și o nouă știre uimește lumea, spunînd următoarele:

București, 8 April. Principile de coroană Ferdinand va face, împreună cu fiul seu mai mare Prințul Carol, însoțiti de o strălucită ceată de generali și mai mulți ofițeri de rang înalt, — o călătorie la Petersburg, și anume acum pe sărbătorile Paștilor, — ca să salute pe Țarul Rusesc în numele Regelui Carol.

Călătoria asta a Moștenitorului de tron cu fiul seu și cu strălucita ceată însoțitoare, e întoarcerea vizitei pe care au făcut-o în toamna trecută la București trimișii Țarului: Marele Duce Nicolae Nicolajevici cu aișia generali ruși, cînd duseră Regelui Carol bastonul de Mareșal.

Așa să spune lumii mari. Asta e forma cu care să copere un lucru cu mult mai frumos și gingaș pe care ni-l descopere o altă știre dată din București, care sună așa:

București, 8 April. Călătoria pe care Principele Ferdinand o face cu fiul seu Prințul Carol la Curtea Împărătească rusească, e în legătură cu planul, că Prințul Carol să iee de soție pe cea mai mare din fiicele Țarului, pe Princesa Olga (vezi-o în chipul din fruntea „Foiș Interesante.”).

Această știre desvăluită și mai tare taina, că de ce Rusia a fost și e cu totul pentru aceea, că României să i-se dee Silistra! Căci și prin asta, ca și prin multele semne de înaltă onoare cu care a încercat mai nou pe Regele Carol, — voește să arate, că din toată inima dorește pacea și apropierea de această Curte, de Curtea Regală

Română, care are un Prinț frumos, cumințe și — cu mare viitor! Silistra, frumosul oraș de pe țărmul Dunării, să pare astfel a fi o ladă de zestre pe care Țarul o dă, ca fiica sa mai mare s'o ducă Țării pe a cărei Tron va ajunge ca mâne.. O dă din hotar bulgar, după-ce și Bulgaria, prin ajutorul lui, a Țarului, a cîștigat de o sută de ori aișia în zilele astea!

Cine nu vede planurile mari și departe mergătoare, pe cari le are Rusia în acest colț al Europei?

Archiereii, la ministri.

Aflîndu-se în Budapesta la ședințele „Fundatiunii Gojdu”, — Preasfinșii Archiereii ai bisericii gr.-or. române, au făcut o vizită ministrului nou de culte, Bela Jankevich, și apoi ministrului președinte Lukács.

La amîndoi ministri, archiereii și-au arătat, printre altele, durerea asupra faptului, că multe stări și împrejurări și restrîngeri a legilor azi în ființă, fac peste puțină înaintarea culturală a poporului român! Au înșirat în un „Memorand” (scrisoare mai mare) cari sunt pedecile acestei înaintări și printre ele sunt scoase la iveală cerințele mai noue din legea școlară privitor la limba de învățămînt și la propunerea religiei, — și anumite măsuri ale oficiilor încredințate cu supravegherea învățămîntului, prin cari cauzei maghiare nui folosesc, dar învățămîntului îi strică! Ministri au răspuns că vor lua în deaproape cercetare și cumpe-nire cele ce să arată de Archiereii și vor cerca a lecu ce să poate din relele arătate în Memorandul lor.

Vorbe goale. N'or lecuî nimic. Încă mai tare le-or îngreuna!

— Cu acel privilegiu Esc. S. Metropolitan Meșianu a fost cercetat de un gazetar maghiar și rugat să-i spună părerile despre trebile politice, îndeosebi despre politica Românilor,

Esc. Sa a spus, că nu face politică, o lasă celor mai îneri. Dar a arătat în cîteva cuvinte totuși, că și Esc. Sa așa vede că stările de azi în politica țării sunt de nesuferit, afit din punct de vedere al poporului românesc, cît și peste tot al țării,

Despre noua lege de alegeri a spus, că și Esc. Sa așa știe, că Români sunt foarte nemulțumiți cu legea de alegeri a guvernului.

Din comitatul Turda-Arieș.

— Serbările în cinstea protopopului Solomon. — Înormîntarea lui Clemente Aiudeanu — Doi dascăli vrednici. —

Români din părțile Ludoșului și peste tot din întreg comitatul Turda-Arieș, au îndurat în zilele acestea o pierdere simțită prin retragerea din scaunul protopopesic al Ludoșului a vrednicului și înșăleptului Nicolae Solomon (despre care s'a mai scris în „Libertatea” în Nr. 14).

Peste 31 ani a pîstorit protop. Solomon în Ludoș, unde a lăsat

urme grăitoare a vredniciei sale. Biserica frumoasă, școala bine reînolită și o avere cu venite frumoase pe seama bisericii, se leagă de numele lui Solomon. Duminecă în 30 Mărțișor a slujit pentru cea din urmă oră la altarul din Ludoș. A fost o sărbare de despărțire din cale afară dureroasă.

Cu cuvinte înțelepte și-a luat rămas bun bătrînul protopop dela poporul care sta înaintea lui cu lacrimi în ochi.

În numele poporului a vorbit foarte mișcător adv. Dr. Oltean, iar în numele Românilor din comitat adv. Dr. V. Moldovan din Turda. L'a salutat cu cinste frumoase și dl Dr. Tripon dela Bistrița. Seara a fost apoi o cină împreună, la care au luat parte peste 70 de fruntași, preoți, învățători din jur și din depărtări. S'au ținut vorbiri cari au preamărit virtuțile celui ce se duce din mijlocul nostru.

Precum se știe din preafrumosul articol din Nr. trecut al „Libertății”, tot în zilele acestea s'a întimplat în celalalt colț al comitatului Turda-Arieș, în Cîmpeni, moartea celui din urmă tribun sau căpitan a lui Iancu, Clemente Aiudeanu.

Români din Cîmpeni și din împrejurime și-au dat toată silința ca să-i facă o înmormîntare vrednică!

Marți în 1 April Cîmpenii erau plin de domni și popor veniți din satele din jur, apoi din Abrud, ca să iee parte la îngroparea lui Aiudeanu.

Prohodul s'a ținut în biserica gr.-cath. din partea alor 9 preoți în frunte cu secretarul metropolitan din Blaj Dr. Nicolescu, care a ținut o prea frumoasă predică.

La mormînt a vorbit a vorbit adv. din Turda Dr. V. Moldovan în numele poporului român din comitat, punînd vot sărbătorec în fața groapii, că *nu vom lăsa din mână steagul poporului și partidului a cărui soldat credincios și mare a fost și răposatul, pînă n'u vom birui!*

A mai vorbit preotul din loc, Simu, după care cosciugul a fost lăsat în mormînt, împreună cu o prea frumoasă cunună tricoloră românească.

Odihnească în pace!

În șirul întimplărilor dela noi, voi face amintire și despre doi vrednici apostoli ai înaintării noastre pe calea învățăturilor, despre doi învățători români.

Povestea unuia e jalnică. În floarea vîrstei, de 29 de ani, l'a ajuns un morb greu pe neobositul învățător din Runc, Iosif Panțu, și l'a răpus în cîteva zile.

Acest învățător harnic și cu suflet verde românesc, în cîșiva ani a facut minuni cu poporul din Runc. Coruri, reprezentațiuni teatrale să ținău lanț, și poporul neștept a început să cetească și să se lumineze, de și-e mai mare dragu să vorbești azi cu el.

Joi în 3 April a fost așezat întru odihnă vecinică, plins de întreg poporul, de tovarășii lui de muncă și de toți Românii cari l'au cunoscut și l'au prețuit ca pe un învățător de frunte.

Celalt învățător despre care voesc să fac pomenire, mulțumită lui Dzeu e teafăr și își urmează cu zel munca de deșteplător al poporului.

În zilele acestea am avut privilegiul să-ne încredințăm cu ochii și cu urechile proprii despre vrednicia și zelul acestui dascăl adevărat, care să chiamă Emanuil Mureșan din Petridul-de-sus, la poalele Cheii-Turzii.

Duminecă în 6 April a dat numitul învățător un examen cu 37 țărani români din Petrid, pe cari din hărnicia proprie i-a învățat să scrie și să cetească în timp de 2 luni!

Iji era mai mare dragu să vezi pe acești oameni în vîrstă, cu cîtă ușurință ceteau prin cărțile lor și ce scrisoare cetează și ușoară și-au însușit în aceste 2 luni!

Ba și din conput pe tablă au dat examen, dovedind că știu face și socoteli mai mici, de care au lipsă mai des în viață.

Din partea „Asociațiunii“ din Turda au fost trimiși la Petrid dnii Dr. V. Moldovan și Dr. G. Pătăcean, cari cu cuvinte alese au lăudat rîvna de carte a poporului și vrednicia învățătorului, îndemnînd poporul să cetească carte, și pe viitor să-și fină la casă gazetel! Li s'au împărțit vre-o 40 cărți din biblioteca poporală a „Acociațiunii“.

Ne-am întors acasă mîngăiați, că avem în Petrid un învățător brav, adevărat doritor de înălțare sufletească a poporului seu!

Coresp.

Dar asta ce-o mai fi?

Românii căzuți în mrejele vlădiciei de de Haidudorog, nu vor fi primiți, în caz de trecere, în sinul bisericii surori gr.-orientale române?

Un ziar din Budapesta aduce ciudata știre, pe care el a aflat-o din rostul dlui deputat Dr. T. Mihali, — că Românii greco-catolici din sațele ropte dela biserica gr.-cat. română și alipite fără voia lor la cea gr.-cat. maghiară, — au ajuns în o strîmtorare mișcătoare.

E numai firesc, că mulți din ei, pentru a scăpa de jugul bisericii unite maghiare, ar trece la biserica greco-orientală românească, în care află aceeași slujbă, aud aceeași limbă, găsesc aceiași preoți frați cu poporul.

Dar, spune dl Dr. Mihali, acești nenorociți nu vor putea avea nici mîngăierea aceasta, căci Exc. Sa Metropolitul Meșianu a dat poruncă preoților sei din acele părți, că — să nu primească în sinul bisericii gr.-or. române pe acel greco-

catolici cari ar voi să treacă dela vlădicia de Hajdudorogh!

Sărmanii oameni! Așa fiind, ci-că mulți din ei vor fi siliți a ieși de tot din sinul bisericii, înștiinșindu-se că nu să vor mai ținea de nici o biserică!

Știrea asta a atins foarte neplăcut lumea românească. Nu înțelegem ce fel de puncte de vedere „mai înalte“ vor fi condus pe Esc. S. Metropolitul dela Sibiu să dea acea opreliște, — dar ori-cari ar fi ele, de vor fi ținute cu asprime, ele nu sunt de folos, ci spre paguba neamului.

Ori poate i-s'a cerut aceasta chiar din parte greco-catolică, pentru a dovedi prin asta, că biserica greco-orientală nu să bucură de necazul surorii sale greco-catolice și nu voește să pescuiască în tulbure după credincioșii ei din părțile atacate de politica păcătoasă a zilelor noastre?

Ori i-a ceru'o asta chiar guvernul, pentru a lua nenorociților români gr. cat. ruși dela Metropolia unită-românească, nădejdea de a să putea mîntui prin trecere la cealaltă biserică românească?

Înțelegem și noi ca biserica gr.-or. să nu pescuiască în tulburile surorii sale, să nu umble a-nume după acei credincioși să-i atragă la sine, — dar acolo unde ei de fapt și de voia lor, din hotărîrea lor, ar voi să se refugieze în sinul celeilalte biserici tot românești, — pe aceia a nu-i primi, credem că e o greșală, ce nu trebuie îndeplinită.

Ce am cîștigat noi ca Români dacă acei oameni să vor mărturisi fără confesiune, adevărat neștinându-se de nici o biserică? Ca mine apoi să vor lăpăda și de neamul a cărui biserici nu-l mai știu ori nu-l mai pot apăra!

Războiul.

Munteneștii nu să supune și face dureri de cap marilor puteri. — Rusia îi trimite grăunțe.

În istoria războiului dintre Turcia și potrivnicii sei s'a ajuns la o încilceală, de ji-i mai mare dragu. Munteneștii nu vrea încă să asculte de cererea ce i-au trimis'o marile puteri de a lăsa în pace orașul Scutari, căci acela nu va fi a lor nici de l'ar putea cuceri, fiind el menit a fi orașul-capitală (cu scaun domnesc) pentru Albania. Munteneștii răspunde: Numai să-l văd eu luat odată, apoi voiu vedea eu a cui va fi! Că Albania încă nici nu este stat, iar eu sunt! — Și își urmează atacurile asupra cetății apărate de Turci și Albanezi.

Așa marile puteri s'au văzut silite a să ridica ele, șase uriași contra unui pilic, ameninșindu-l cu o bătălușcă bună de nu s'a cumișii și de nu va asculta. Șase vulturi, contra unui ochiul-boului, unui pișimpărătuș de prin gard.

Și până azi nu sunt știri de ascultare. Că Munteneștii crede că Rusia tot l'ar sprigină să-i rămînă lui orașul, de l'ar putea arăta odată cucerit! Și-i e năcaz rău că nu-l mai poate.

Rusia încă l nărozește prin aceea că îi trimite lucruri de lipsă pentru armată. Numai săptămîna trecută o corabie mare rusască a descărcat la Antivari (port de mare munteneștii) 36.000 lăzi cu felurite lucruri trebuitoare armatei: muniții, unelte de lipsă la telegraf, căpenege soldățești și 23 tunuri. Din asta munteneștii înțelege că e ajutat și spriginat de marele ocrotitor al Slavilor, de Rusia, și de aceea își ia nasul la purtare.

Acum statele mari s'au văzut silite a trimite mulțime de corăbii de războiu în fața hotarelor Munteneștii. Amiralul englez (generalul de corăbii) ca conducătorul corăbiilor de împresurare, a trimis atunci o scrisoare Regelui Nichita, cerîndu-i să iee la cunoștință, că marile state ale Europei au hotărît asupra sorții acelui oraș și îi cer, ca să-l lase acum în pace, și să-și retragă armatele din jurul lui.

Nichita a respins cererea marilor puteri, zicînd: Noi suntem în războiu cu Turcia. Scutari e oraș al Turciei; pacea între noi și Turci nu e încheiată, și până această pace nu e încheiată, noi ducem cu tot dreptul războiul contra ori cărui oraș ori petec de pămînt turcesc! Puterile mari au făgăduit sărbătorește. la începutul războiului, că ele nu să mesteacă în războiul dintre noi și Turci. Prin cererea ce mi-o înaintați, călcați făgăduința de neamestecare!

Și așa încă el, Nichita, scoate pe marile puteri vinovate de purtare rea, și nu lasă că el ar avea o ținută greșită!

La acest cuvînt al pișimpărătușului, marile puteri trebuia să afle și să dea un răspuns potrivit. Și răspunsul l'a ticluit Anglia, trimișindu-l amiralului seu de pe corabia din apele munteneștii. În răspuns să zice:

Lucrul nu trebuie așa înțeles, puiule, ci iaca cum: Albania e azi stat a cărui ființă e hotărîtă de noi, marile puteri. Orașul Scutari e, tot prin hotărîrea noastră, dat acelui stat. Cînd voi azi mai atacați acest oraș, nu vă mai războiți cu Turcia, ci porniți războiu ce cucerire asupra Albaniei croite de noi. Și pentru aceea avem drept a ieși din starea noastră la o parte și a întreprinde ca să dai pace acelui stat, care încă nu e organizat (rînduit) și să nu-l atacați și răpiți dela el cetăți, chiar nainte de a se fi putut el rîndui și apăra!

Acum această carte s'a trimis ca cuvînt al marilor puteri, la Regele Nichita, și zilele astea să așteaptă răspunsul lui.

Dacă nici la asta nu să va îndupleca, atunci să începe luarea de măsuri mai aspre contra lui.

Vor fi închise drumurile de mare ce duc la porturile (stațiile de corăbii) Munteneștii: Antivari și Dulcigno, și nu va fi lăsat să i-se mai aducă nimic de ce mare, — ori poate vor începe chiar a bombardarea aceste orașe munteneștii, cari vor fi și ținute ca amanet (zalog) până ce Munteneștii nu va libera Scutari!

Ba să spune că Austroungaria va porni și de pe uscat trupe asupra Munteneștii.

Că din asta ce va ieși, — nu poate prevedea azi încă nimenea. Dacă Rusia nu are gînd de războiu în primăvara asta, atunci Munteneștii să va supune, — de unde nu, el să va împotrivi silind pe Austria a porni cu arma asupra lui; Sirbia va sări în apărarea soțului său de războiu, și — bun e Dzeu de va sta în acel caz Rusia cu sabia în teacă și nu va întreprinde și ea.

Știrile mai nouă spun, că marile puteri vor să despăgubească pe Munteneștii în alt chip, dîndu-i hotar în altă parte ori portul de mare Medua și despăgubire în bani, ca să se lase de bunăvoie de Scutari. Și poate că în acest fel va putea fi încungiuată o încercătură mai mare și de nimenea dorită.

Teama celor din Tarigrad

Tarigrad, 6 April. — Guvernul s'a văzut silit a face știre în oraș, că el ia răspundere pe aceea, că nu să va întimpla nici o tulburare și că locuitorii pot să stee pe pace la casele lor! Asta a trebuit s'o vestească pentru că de cîteva zile, mulțime de familii bogate pleacă și fug din Tarigrad (Constantinopol), de frică că armata bătută pe toată linia de Bulgari, să întoarcă acum în oraș și jăfue aci pe cei bogați, — lipsită fiind de cele de lipsă după slujba sa grea.

Cu toată vestirea guvernului, locuitorii orașului-capitală (cu scaun domnesc) sunt tare neliniștiți, — și neliniștea lor o hrănește și cele ce le spun răniții ce vin de pe cîmpul de luptă despre pornirile în șirele știrilor.

London, 6 April. — Printre diplomații de aici așa să știe, că Bulgaria nu are gîndul să cuprindă însuși Tarigradul (Constantinopolul), dar până sub porțile lui voește să ajungă, — ca prin asta să silească pe Turci a primi punctele de pace așa cum le poruncesc ei, Bulgarii!

Mai nou.

Știrile ce le aflăm azi, Joi dimineața, sunt liniștitoare. Ele spun că la întreprinderea Italiei și Austriei, Munteneștii să arată gata a părăsi Scutari dîndu-i-se o despăgubire de 20 milioane franci și întîndere de hotar la mare. — Și să crede că cererea i să va împlini și ori-ce primejdie de încercare a lucrurilor mai departe, va fi înlăturată.

Din România.

Moartea unui însemnat bărbat de stat.

— Regele la sicriul lui. —

Gheorge Gr. Cantacuzino, însemnatul bărbat de stat român, care a fost de zeci de ani capul partidului conservator, ministru, precum și ministru președinte de mulțori, sfelnic și chiar bun pretin Regelui, — a încetat din viață săptămîna trecută la București pe urma unei aprinderi de plămîni ce i-a cuprins amîndouă plămînilor. Deși bătrîn de 87 ani, totuși moartea lui a mișcat lumea din București și răposatului i s'au dat toate semnele președintelui celei mari pe care i-a păstrat-o țara.

Un sămîn viu al acestei în alte președinti e și faptul, că însuși M. S. Regele Carol s'a simțit dator a merge în seara zilei a doua după moartea lui, la casa lui, și apropiindu-se de sicriul președintelui bărbat cu care a lucrat împreună la conducerea treburilor țării atîta ani de zile, a îngenuchiat lîngă sicriul lui și s'a rugat în tăcere cîteva minute pentru odihna sufletului scumpului soț de muncă în greaua lucrare de conducere a statului.

Iar în ziua următoare s'au dus la casa mortului Principele de Coroană Ferdinand și fiul seu Prințul Carol, de și-au arătat Familiei păreri de rău pentru marea pierdere ce a îndurat.

Răposatul e pogoritor din familia Cantacuzineștilor care a fost purtătoarea Coroanei țării mai multă vreme. Era unul din cei mai bogăți oameni ai țării. Averea lui e președintă la 350 milioane Lei. Această avere uriașă o moștenesc acum doi fii ce rămîn după el, — avînd și ei rol însemnat în viața politică a țării lor.

„Fondul ziaristilor“.

De curînd comitetul de chivernisire a Fondului ziaristilor dela noi a ținut o ședință în care epitropia fondului a dat samă de starea de azi a acestui fond. S'a arătat că în anul trecut, 1912, fondul a crescut cu aproape 15.000 cor., așa că azi fondul, început cu cele 25.000 cor. dăruite de dl Dr. I. Mihu, a trecut peste cifra de 40.000 coroane.

Cresțerea din anul trecut a venit din: interesele capitalului, 1567 cor. 20 fileri; suma primită dela moștenitorii fericitului Dr. A. Mușșianu (cari încă adunaseră un început de fond pentru ziaristi din privilegiul jubileului de 70 ani de viață a „Gazetei“) 3587 cor. 28 fil.; din dăruirile băncilor făcute în 1912 din cîștigul lor curat, 3879 cor. 44 fil.; din venitul unor conferințe ținute în folosul acestui

fond și din vinzarea de ceva cărți în același scop 2039 cor. 86 fil., din cinstiri felurite făcute la anumite privilegii pentru fondul ziaristilor 3909 cor. 37 fil. — de tot 14.983 cor. 15 fil.

Sporul acesta e destul de frumos și comitetul chivernisitor al fundației își arată mulțumita sa față de toți cari în un chip sau altul au ajutat la creșterea aceasta a fondului.

Comitetul Fondului a luat în decursul anului trecut mai multe hotărîri de însemnătate, dintre cari pomenim pe următoarele: A hotărît că banii dăruiti de familia Mușșianu să se chivernisească în cont oșebit, ca fundațiune a acestei prea cinstite familii, și tot așa ca fundațiune oșebită a Fondului să se țină ori-ce dăruire ce s'ar face în sumă de cel puțin 5000 cor. A statorit regulamentul după care vor fi a să împărși ajutoarele Fondului, îndată-ce fondul ajunge la suma de 50.000 cor. Cînd va fi ajuns această cifră (și noi nădăjduim că în acest an o va întrece cu mult), acel regulament de împărșire a ajutoarelor să va înainta și guvernului spre întărire, așa cum a întărit statutele, — și atunci Fondul va intra în lucrare.

Conducerea Fondului a propus ca gazetele noastre să facă un mic adaus la prețul de abonament (10—20 fil. de foaie) și pe acela să-l verse în cassa Fondului ziaristilor. Pîn'acum a încercat acest lucru numai „Gazeta Transilvaniei“ arăfînd un modest rod. În viitor credem că vor încerca și celelalte foi. Și credem că marea obște cetitoare va primi cu bine chemarea ce i-se va face în acest înțeles la timp potrivit, — nu în un an rău ca și cel-ce trecu și pe care îl simțim încă.

Cu drept cuvînt conducerea Fondului arată, că, de pildă gazetarii unguri, întemeindu-și în 1911 un fond de penziuni, au adunat dela obștea lor cetitoare în timp de cîteva luni peste 2000'000 cor. în folosul acelui fond!

Și noi va trebui să folosim cît mai multe privilegii pentru a ne spori Fondul, — care bine că, după statute, începe a da ajutoare cînd a ajuns la cifra de 50'000 cor., dar această cifră e așa de mică, întereșele (cametele) ce poate aduce, sunt așa de mici, încît neînsemnat de tot poate fi ajutorul ce o să-l dea culărilor ziaristi în scop de studiu sau de muncă ceva. Ca Fondul să-și poată ajunge scopul seu adevărat și mare, trebuie să ajungă a trece peste 200—250'000 cor.

Să nădăjduim că o să-l vedem urcat și la cifra aceasta într'un timp nu prea îndepărtat.

Fondul are azi în comitetul conducător pe dnii Dr. Braniște, Dr. I. Lupaș, Oct. Goga și epitrop I. I. Lăpedatu, iar la ședințele mai însemnate ia parte și întemeitorul Fondului dl Dr. I. Mihu, care dsa a făcut Statutele și a mijlocit la guvern întărirea lor, a fă-

cut regulamentul pentru împărșirea ajutoarelor și va mijloci întărirea lui, și slă peste tot în jurul Fondului cu sufletul și cu ajutorul seu.

In China

e mai larg dreptul ca la noi?

N'ai crede, și totuși e așa, — că în multe privințe ne întrece și China! China! Țara păgînă, care e cea mai înapoiată în cultura veacurilor nouă printre țările mari ale lumii de azi. Iși are el poporul chinez cultura sa oșebită, mărginită la vechea bucoavnă a științei lor. Ci au pornit și din sinul poporului chinez tot mai mulți tineri spre școlile luminatului Apus, spre universitățile statelor învățate ale Europei, ca să-și culeagă mierea culturai din uriașele coșnițe culturale din London, Paris, Berlin, Petersburg. — și întorși acasă au plantat și în pămîntul țării lor planta nobilă a culturai europene, și — făcură minunea nebănuită macar de Europa, că își răsturnară din tronul împărătesc, în care au stat mai multe mii de ani „Impărații“ lor a totporuncitori! Le răsturnară tronul cu o singură împinsătură, și — făcură republică în întinsa lor patrie! Republică, forma cea mai înaintată și mai democrată (apropiată de inima poporului) din formele de cîrmuire a statelor! Alte state au trecut dela Domnul Atotporuncitor, la domn ce cîrmuia după forme „constituționale“ (cu dietă aleasă de popor, cu ministri răspunzători dietei, adevă trimișilor poporului), cînd puterea Domnitorului e mult mărginită și legată și de voința ministrilor, — și numai tirziu înălturată apoi de tot pe Domnitor, rămînînd conducerea țării de tot în mîinile ministrilor, ca aleșii trimișilor poporului, punîndu-și, mai mult ca de formă, în fruntea statului un Președinte, ales de sfatul țării pe 5—6 ani.

Și China a trecut dela Domnul Atotporuncitor, dintr'una la forma de republică! Și și-a croit legi nouă, — printre cari și o lege pentru alegere de deputați.

Și știți ce spune acea lege? Auziți și vă ciudiți:

„Tot Chinezul care a trecut de 21 (douezeci și unu) de ani, are drept de vot!, dacă locuște de 2 ani în cercul în care să află, și dacă plătește o dare de cel puțin 2 dollari (acolo un dollar e cam cît la noi un zlot). Așadar Chinezul care plătește dare cam cît la noi 2 zloți și e trecut de 21 ani, e alegător!

Nu au drept de vot: soldații în slujbă sub armă (ca și la noi), dar nici slujbașii statului, ba nici preoții!

Acum poftiți și asămănați legea asta cu cea dela noi: La noi să cere virstă de 30 ani în loc de 21, dare de 20 și 40 coroane, în loc de doi zloți ai Chinezilor; la noi deregătorii (slujbașii) de tot felul au drept tocmai ca să se poată m'esteca în alegere, la Chinezii tocmai pentru a nu o putea face asta n'au drept, cum n'au la noi ofițerii! Ba nici preoții (atîrnători de stat) n'au acolo drept de vot!

Zică „patrioții“ noștri ce-or vrea, dar zău că i-a întrecut înapoiata China, în privința dării de libertate pe sama cetățenilor sei!

Din America.

„Silistra Românească“!

Frații noștri din America vădesc că nu în zadar trăesc pe pămîntul american, unde toate hotărîrile să iau repede, lucrurile să duc grabnic în deplinire, unde par'că nime n'are mult timp de gîndit, ci numai de făptuit!

Așa și Românii din Girard (statul Ohio), abia au cetit că România a ridicat cerere asupra Silistrei bulgare, și, cunoscînd pe cel-ce cere, iute și-au zis: Silistra e a lor, din clipa ce România a zis: voui s'o am! Că va fi a ei de mine ori de poimîne încotro, nu numără, dar va fi! — Și ca urmare, ei repede și-au botezat cea mai nouă societate de ajutorare a lor: „Silistra Românească!“ — ca o prevestire sigură a viitorului ce va veni! Iată întrădevăr ce ne scrie un frate al nostru, din America:

Girard, Ohio, 14 Martie 1913.

Dle Redactor!

Chiar primii astăseară foaia „Libertatea“ cu mult dor așteptată de noi cei rătăciți în astă lume americană, și mă grăbesc a vă scrie cîteva șire, — deși este seară cam de cătră ziuă... Iaca de ce s'a lungit sara asta pînă cătră ziuă: Chiar ținurăm o sfătuire României aflători în Girard, punînd temeiul unei nouă Societăți române de ajutor, — și chiar ne sosiră gazetele: „Neamul Românesc“, „Libertatea“, „Apărarea Națională“, „Vremea“ și încă cîteva, și pînă le-am văzut nișel pe toate, n'am putut pune capul jos și mă treziiu că-i trecut de orele 2. Și mine nu merg la munca grea în fabrică, ci, dacă-mi ajută Dzeu, la orele 4 d. a. merg acasă, și mă schimb din muncitor trudit, în haine coale-boerești, și cu trenul de 3 plec la Cleveland căci avem adunarea comitetului Suprem al „Uniunii Societăților Române de ajutor“, — și voui a încorpora în „Uniune“ și pe cea mai tîneră soră: „Silistra Românească“, societate pentru apărarea Naționalismului și a Culturai române în Girard“.

Și așa mai departe. Scoatem numai atîta din scrisoarea fratelui nostru G. Ghișescu, Român însuflețit, de fel din Poiana Sibiului dar și din acest puțin, înțelegem de ce gînduri și porniri nobile sunt însufleții frații noștri îndată ce au ajuns pe pămîntul unei țări care le lasă adevărată și nemărginită libertate în a să cultiva după bunul plac al inimii lor! Și inima lor spre bune îi trage și-i conduce! Dzeu să le ajute și să le dea spor și mulțumire întru toate!

Pățania

unui balon german, căzut pe pămînt francez!

S'a întimplat săptămîna trecută un lucru neașteptat. Un balon de al armatei germane lăsat de vînt, a fost dus pînă pe de asupra hotarelor franceze și acolo, apucat de un vîrtej de aer, a fost

silit a să lăsa jos pe pământ francez! Îndată a fost prins de deregătorii franceze și ofițerii de pe el ascultați asupra împlinirii, cum de s'au dat jos pe pământul țării streine? S'a limpezit lucrul că totul a fost un joc al sorții, că nu s'au putut apăra de cursul vinturilor care i-au împins aici. Ofițerii germani au fost atunci omeniți cu cinste de către Francezi, și până mâine au trebuit să stea aci, până va veni înștiințarea ministrului de interne și de războiu francez, care să spună ce-i de făcut cu soldații streini rătași la ei?

Până să vină îndrumările dela ministru, mulțime de ingineri și ofițeri francezi au mers la balonul german gol și l'au cercetat din fir în păr, — că ei până acum nu văzuseră încă așa de aproape un balon german și nu-i știau lănele. Dar mai tare decât ofițerii s'au „interesat” de balon — finanții francezi! Ei au zis: Mă rog. S'a strecurat în țară peste vamă și fără a plăti la hotar vama de lipsă: 20.000 de metri cubici de gaz, (aerul ușor subțiat ce ține balonul pe sus), 5000 kilograme de aluminiu (ferul ușor din care e fabricat balonul), un motor de 1560 kilograme, 600 kilo oxigen, 50 kilo funii și 35 kilograme argint-viu, — tot materii aflate pe balon și în însăși alcătuirea balonului. Toate aceste lucruri dacă vin din țară streină, la hotar sunt puse la vamă, — și să vine pentru ele 7500 franci (coroane) vamă! Zaplati, Nemților!

Intr'aceia iaca vine îndrumare dela ministeriu, că balonul, care numai din greșală a căzut pe pământ neiertat, — să fie slobozit a zbura napoi spre țara lui...

Așa finanții au șters iară vama din catastifuri și Nemții începură a-și pregăti balonul de plecare napoi spre hotarele sale. Lume multă să adunase pe cîmpul unde să lăsase balonul, — știi ca la comedie. Dar pe cînd lumea sta și privea așa pregătirile de plecare, iaca pe cer, să ivește, departe în zare, un punct negru ce tot crește! Apoi al doilea și al treilea! Erau trei mașini de zburat, — tot nemțești! O patulă de zburători cu mașina, plecase adică întru căutarea balonului rătașit. L'au zărit. Îndată începură a da rotoacele pe de asupra orașului și a cîmpului cu balonul și iacă-le lăsinându-se și ele jos! Erau ofițeri germani zburători, veniți să-și caute ortăcii perduși. Cînd să deteră jos, Nemții strigară: Trăiască Francia! (pe a cărei pământ să aflau). Lumea franceză îi primi cu urale. Un general francez îi salută cu cuvinte calde și prelinioase.

Nu mult după asta balonul prinsoner era gata de plecare. El începu a să înălța încet și frumos. Ofițerii de pe el mai strigară de rămas bun: Trăiască Francia!, iar Francezii răspunseră: Duceți salutul nostru Impăratului Wilhelm! După balon se luară și cele trei mașini de zburat cari să înălțară

ca vulturi uriași în jurul lui. Balonul a plutit însă aproape un cîas întreg pe de-asupra orașului până ce și-a găsit un curent potrivit de aer pe aripele căruia să-și poată îndrepta și conduce cu bine zborul spre patria sa.

Din Germania.

Apărare contra potopului de streini ce năvălesc asupra universităților germane.

O știre de tot interesantă să dă din Germania. Universitățile de acolo nu mai pot adăposti atîta lume de studenți ce vin nu numai din toate țările Europei, ci și din țările celorlalte părți de pământ, din Asia, Africa, America și chiar din Australia. Vezi la aceste universități oameni de toate colorile, toate peile omenești de pe pământ: albi, negri, arămii, mălai, galbeni (Chinezi Iaponezi) — și ce vrei!

Că s'a dus vestea împărăției germane peste tot pământul, că aci trăește un popor treaz, muncitor, cu judecată bună, cu moravuri bune și ajuns prin aceea a fi unul din înfielele popoare ale lumii. Și de aceea aleargă acum de pe tot pământul sute și sute de tineri, cari laolaltă fac mii și mii, să asculte învățăturile înalte la universitățile germane! Printre ei sute și sute de studenți de toate națiile.

Acum ministerul german a luat anumite măsuri prin care să mai oprească această năvală a tinerilor streini la universitățile germane.

De ce? Pentru două pricini: Întîi că din afară vin numai studenții cei mai buni, fruntea, aci, și profesorii mereu și mereu trebuie să vadă cum printre cei dinții între studenți, sunt peste jumătate — streini, iar studenții slabi să aleg mai numai dintre Nemți (fiind că aceștia vin aci și buni și răi, nu numai pe ales).

Dar mai ales alta e pricina: Până aci Neamțul înzestrat cu știința dela universitățile sale, mergea în lumea largă și îndată își găsea pâne: ca inginer, ca medic, ca cîte toate. De-o vreme încoace însă, tinerii acelei străinătăți culegîndu-și înșiși știința, merg acasă și cuprind ei locurile pe cari până aci le puteau avea alții, Nemții. Așa că în ziua de azi tot mai mulți Nemți cu învățătură, pregătiți anume pentru străinătate, — rămîn cu diploma în straiță, că liii țărilor aceleora pe care ei își pusese ochii, îi înlătură, tocmai înarmați cu știința din înaltele școli germane.

Așa se învîrte roata lumii. Și lumina științei să răvarsă în valuri tot mai înlinse peste fața a tot pământul, ridicînd popoarele ce trăiau în umbră și făcîndu-le tot mai mult stîpîne pe soartea lor!

Unde nu-i școală românească

în comună, ci numai ungurească (ori de nici un fel), dăm, pentru răspîndire în mijlocul tineretului

și a copiilor mai măricei de școală, ori ieșiți dela școală, „Calendar Național” pe 1913, cu prețul scăzut la 10 fileri calendarul, și posta să și-o plătească cei ce le cer. Însă numai pe bani trimiși înainte!

O facem asta pentru că „Calendarul Național” pe 1913 îmbie o celire tare plăcută, *întăritoare a sufletului românesc*, — și de acest lucru avem mare lipsă mai ales în comune în care școala românească a fost închisă prin răutatea stăpînilor zilei.

Am venit din Calendarele noastre 2000 spre acest scop, pe care le dăm cu acest preț scăzut. Grăbiți a trimite după ele până sunt.

NOUȚĂȚI

Clericii dela Ungvár — mințuți de umilire. „Unirea” din Blaj aduce îmbucurătoarea știre, că Preasfinții Episcopi cari trimiseră pe cei 12 tineri în seminarul papistaș din Ungvár la teologie, au chemat acasă pe clericii români din acel seminar și fiecare Episcop își va așeza pe ai săi în seminariile în cari viața le e de suferit.

„Unirea” își arată nădejdea, că nici nu să vor mai afla Români cari să-și mai pună piciorul în acel seminar catolic șovinist.

Așa să fie!

Petroșenii

întrec toate orașele din comitatul Hunedoarei.

Petroșenii erau până bine curînd, chiar și numai nainte cu 20 ani, — un sat mai mare, locuit aproape numai de Români. Dar s'a adevărit și aci cîntecul nostru „național”: „Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă n poartă”!.. În vreme ce furnicile de Români mișunau pe aceste locuri scormonînd fața pământului cu plugul și cu sapa lor, ca să le dea nișel mălaiu și niște grumpene, în sinul pământului să coceau bogății uriașe, care singure erau în stare să facă fericit tot neamul românesc din acest comitat, nu numai din Petroșeni și jur! Dar sărmanii Români nu simțau cum clocote norocul sub picioarele lor, — până veniră streinii și aflară că aci tot omul calcă pe munți de aur — căci în aur au să se prefacă riurile de prețioși cărbuni de piatră ce să vor scoate din acești munți!

Și s'a început scoaterea cărbunilor din pământ și a năvălit lume streină ca lucrători, ca deregători, ca conducători, ca întreprinzători, — și geme azi Valea Jiului, țara Petroșenilor, de popoare streine năpădite peste bunul și blindul popor românesc. Și începu a zbučni bogăția din pământ și pe urma ei a să schimba fața satelor și orașelilor, și din modeștii Petroșeni de ieri, să înălță un oraș ce crește și să întărește și să avîntă ca prin minune!

Ca număr de locuitori Petroșenii au întrecut deja pe toate celelalte orașe mai vechi ale comi-

tatului Hunedoarei. Iar acum sunt pe cale a le întrece în toate privințele, și ca înfățișare!

Astăzi sunt în curgere în Petroșeni lucrările de canalizare și de conduct de apă, apoi de asfaltare, de lumină electrică, — încît nu peste mult el să trage în degele cu orașele vechi din comitat. Iar societățile de mine și erariu (statul) zidește zeci și sute de case nouă pentru găzduirea muncitorilor ce vin să ajute cu brațele lor vinjoase la scoaterea bogăției negre din pământ, cu ajutorul căreia să se dea strălucire mare lucrurilor de pe fața pământului!

Mai nou erariu a hotărît zidirea alor alte trei-zeci de case nouă pentru muncitori. Crește și să întărește acest oraș (azi numai comună mare) în chip curat american.

Nou avocat român în Alba-Iulia Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis *cancelaria advocațională* în *Alba-Iulia* — Gyulafehérvár. — Martie 1913. Cu distinsă stimă: Dr. Ion Baltariu, avocat.

Măestri români din Orăștie, ca secție industrială a „Reuniunii Economice” sunt invitați de dl președinte al secției, Adrian Cristea, la o constătuire a tuturor meseriașilor români din loc, în scopul de a lua o înțelegere, ca, dacă Asociațiunea să va ținea în vara asta la Orăștie, — ei să aranjeze din acel privilegiu o expoziție industrială, — pentru care scop li-s'a votat de adunarea gen. a Ardelenei un ajutor de 1000 cor. Constătuirea e conchemată pe 13 April n. a c. la orele 3 d. a. în sala reuniunii meseriașilor.

Urcarea numărului soldaților în companii. Azi companiile de soldați din regimentele de linie e de două feluri. 1516 companii stau în timp de pace din cîte 92 soldați, iar 116 companii din cîte 118 soldați. Așa ca numărul întreg al soldaților în regimentele de linie în timp de pace, e 145.000 soldați.

Pe viitor acest stat al companiilor să va urca, și anume cele 1516 companii (cari au azi numai cîte 92 soldați) vor primi un spor de 70 soldați pe companie, iar cele 116 companii (de cîte 118) vor primi o sporire de cîte 30 soldați. Iar în vreme de războiu fiecare companie va fi de 250 soldați.

Mare nenorocire cu dinamită în Lupeni. Un întreprinzător din Lupeni (cătră Petroșeni) Fridric Geber, își dusesese de curînd acasă niște dinamită, care sînd în loc rece în vremea iernii, acum cînd s'o folosească la spart în bae, să aprindea greu de tot. A pus-o în casă la depărtare potrivită dela sobă, dar a lăsat-o să stea prea mult acolo, încît dinamita începuse a să muia, încălzindu-se binișor. Odată omul bagă de samă că fătuja lui umblă în jurul sobei, și îl cuprinse frica. Să duse iute să dea dinamita mai în laturi, — dar dinamita muiață a și luat, la cea din-

lii mișcare și frecare, foc, — izbind prin explozia (aprinderea cu tunătură) pe nenorocitul Geber și pe fiica sa, și ciungărindu-l grozav! Sărmanul, după câteva zile, a murit în chinuri cumplite în spital, iar fata lui de va scăpa cu zile, va rămânea schilăvită și ea.

Logodnă. Dl Nechifor Giura din Prisian, oficial la C. f. ung. stația Orăștie, și dsoara Veluria Giura din Orăștie, logodiți.

Dorim tot norocul!

Petrecheri.

— Tinerimea Română din Teaca și jur invită la Petrecerea cu dans ce se va aranja a doua zi de Paști în sala nouă a hotelului „Gross”. Venitul e destinat pentru edificarea bisericii române din loc. — Slim. d-șoare sunt rugate a purta frumosul nostru port național. În pauză se va juca „Banul Mărăcină”, „Romanul” și „Bătuta”.

— Concert împreună cu Producțiune Teatrală va aranja corul Mănăstirii Române din Alba-Iulia (Gyfehervár), a doua zi de Paști, în sala cea mare a Redutei Orășenești (Chios), sub conducerea dlui învățator Mihai Hurducaciu. Venitul curat este a să folosi pentru scopuri filantropice.

Ștudenții dela Brașov

în călătorie prin România, Turcia, Grecia, Italia și întorși prin Ungaria.

În timpul mai nou s'a dat îndemn și de ministeriu, ca gimnaziile să se silească a pune la cale călătorii cu tinerii din clasele mai mari, pentru a vedea lumea, orașe popoare, țări, mări, și a învăța în acele călătorii a cunoaște lumea mai bine ca numai așa din cărți.

Sunt de netăgăduit folos aceste călătorii. Și ne bucurăm că vedem că și gimnaziile noastre românești să silească a face cât pot în privința asta. Îndeosebi gimnaziile din Blaj și Brașov pun la cale excursii frumoase. Și cel dela Brad a făcut anii trecuți cel puțin călătorii în țară.

Acum să vestește că cei dela Brașov fac iară o călătorie frumoasă. De data asta studenții din clasa a VII-a gimnazială. Ei vor merge, călăuziți de dl profesor Dr. Ios. Blaga, timp de 3 săptămâni, trecând din Brașov în România, de aci în Turcia, apoi în Grecia, de aci în Italia și să întorc peste Ungaria acasă.

În calea lor vor sta în Constantinopol (Turcia) o zi și jumătate, la Atena (Grecia) 2 zile, la Neapol (Italia) 3—4 zile, la Roma 7—8 zile, la Florența 2—3 zile, la Veneția 2—3 zile, în Pesta 1—2 zile.

O călătorie foarte frumoasă, din care tinerii să vor întoarce cu nemărate cunoștințe nouă, cu vederi mult mai largi despre lume și țări și popoare.

Fiecare tiner călătorește pe cheltuiala sa. S'a făcut și colecția (adunare de bani) în Brașov și pe aiurea, pentru a ajuta ca și studenții săraci dar cari învață

bine, și n'au prindere, — să poată merge, cu ajutorul acestor daruri, în călătoria luminătoare.

Acei cari, înțelegând marele folos al acestui fel de călătorii, au inimă și prindere, să trimită direcțiunii gimnazului ajutorul lor pe sama studenților buni dar săraci, ca să fie ajutați a merge și ei.

Ei pleacă din Brașov în 17 April n.

Nenorocire de automobil, în Ghiriș. Oficiul de bășaguri dela Cluj a trimis în 4 April pe doi oficianși (deregători) ai săi, pe Ludovic Huber și Eugen Faludi, cu automobilul în ceva treburi de cercetare în comitatul Turda-Arieș. Până la Ghiriș automobilul cu cei doi canceliști a venit în pace. Dincolo de Ghiriș șoferul (conducătorul mașinei) a voit să se ferească de o grămadă mai mare de petrice era în mijlocul drumului, dar când șoferul a sucit cîrma, deodată, din pricini neînțelese, s'a rupt osia de nainte a mașinii, roata din nainte a sărit din osie, și osia s'a izbit de pământ cu o scuturătură puternică! Cei doi domni și șoferul au zburat pe sus, în cerc mare din automobil, mașina a mai mers un dărab singură până s'a izbit și răsturnat în un șanț în care a rămas zdrobită. Șoferul căzînd în cap și rupîndu și o coastă, a rămas jos fără știre de sine. Faludi s'a izbit cu capul de-o piatră, crepîndu-și fruntea și scrîntîndu-și o mână și rănindu-se în mai multe părți, Huber nu s'a putut mișca câteva minute de jos, numai țirziu cu greu și cu multe rane.

Dela Sasca

să scot la ireală un potop de mișelii pe care oamenii stăpînirii le-au săvîrșit în jurul alegerii de deputat ce trecu. Toate apucăturile îndrăcite ce s'au folosit și pe la noi la alegerile trecute, apucături plămădite în cancelaria ministrului de interne prin hiena alegerilor leszenky, — au fost la Sasca sporite cu încă altele și mai nouă, de numai te crucești! Intre altele ci-că curgeau gîrlă pe oameni pedepse de 100 și 200 de coroane pentru că nu le erau curății bine pomii de omide, — dar îndată ce bietul om, îngrozit de această pagubă acum în cap de primăvară și după un an economic rău, să dădea bătut și intra în tabăra celor prinși în ghilț, — îndată pureau omidele de pe pomii lui și să ștergea și pedeapsa..

Și altele, potop. Le povestește dl Dr. Al. Vajda în „Gazeta Transilvaniei” de ieri și de azi, — și vom spicui și noi prin ele, pentru a ști și cetitorii nostri cum s'a împliat „căderea” dela Sasca!

Furtună mare pe Dunăre. Foile dela 5 April aduc din Orșova următoarea știre: De 4 zile bîntue pe Dunăre între Orșova și Beocsin, cu furie mare furtuna zisă „Coșova”. Umblarea vaselor pe Dunăre e încetată de tot. Multe vase, luntri și

vapoare, au suferit stricăciuni mari, îndeosebi a suferit vaporul-salon zis „Hildegard” care venind venind dela Galați încărcat de călători, s'a izbit pe la miezul nopții în preajma Belgradului cu vaporul sîrbesc „Țarul Nicolae II și cu „Sumadija”, care stăteau ancorate, prinse, în port. Hildegard a fost împins de furtună fu izbit odată de unul, odată de celalalt din vasele ce stăteau în port. Toate trei au suferit stricăciuni însemnate.

Pe Hildegard a fost atunci o spaimă grozavă. Călătorii au ieșit afară din cabinele lor în care dormeau, așa în hainele albe din pat, femeile țipau de spaimă mai ales după a doua ciocnire, unele au amețit, crezînd că acum e gata, vasul să scufundă cu ei în Dunăre. Bărbații alergau la luntrile de scăpare. Dar vasul a scăpat cu noroc și a ajuns în pace, deși cu înfirziere, la Budapesta.

Ghilț în gîtul foilor!

Guvernul Lukács-Tisza vrea să se facă de pomina și prin o lovitură păcătoasă îndreptată asupra libertății de a scrie, a foilor.

În ministeriul de interne (peste treburile din lăuntru ale țării) să lucrează acum la un plan de lege, care să schimbe legea de presă (de tipar) de azi, adăugînd la ea cîțiva paragrafi noi, cari vor fi niște lanțuri puse pe penele gazetelor și palmă în gura lor! Anume vreau să bage în legă un paragraf care să oblige pe foaie a publica negreșit și fără nici o plată în întregime înlîmpinarea pe care cineva, atîns prin ea, o trimite ca răspuns la ce s'a scris despre el. Ba redacțiile pot fi osîndite nu numai la a rest și pedepse în bani, cum sunt azi, ci pot fi judecate și la despăgubiri față de cel atacat de ele!

Acum intrucît aceste măsuri ar privi numai atacurile asupra onoarei, a cinstei personale a omului, — și noi zicem să fie, căci foile nu-s făcute pentru a ataca cinstea personală a nimănu. Iar dacă, pe temei de știri greșite au făcut'o, îndrepteze greșala.

Dar acest paragraf va fi curat pumnul pus în gura foilor naționale! Dacă noi vom cerca să abatem pe poporul nostru dela negustorii ori măestrii ori agenții cutari streini, — aceia o să ne facă „proces de despăgubire”! Dacă în lupta politică vom zbicui pe rengații de printre noi, cari ca crișmari sau în alt chip de slujii stăpînirii, s'au purtat vrednic de osînda noastră, și dacă poporul ne ascultă, — aceia să ne facă proces de despăgubire?

Să se simță în umbra acelu paragraf scutiți toți lăpădații de printre noi?

O nemai pomenită blăstămăție a guvernului acestuia!

El urcă și cauția ce o pun azi foile, — în loc s'o șteargă.

În loc să lărgească drepturile presei (a tiparului), el le sugrumă!

Rachiu de prune

curat să afle de vindut la subsemnatul în prețurile următoare:

1 hecto 21 grade 57 cor.
 „ 22 „ 60 „
 „ 23 „ 63 „
 „ 24 „ 66 „
 „ 25 „ 68 „
 „ 50 „ (rachiu întors) 240 cor.

La cantități mai mici de 700 l., rog să trimiteți vas de acasă — cît să poate. (957) 3—10

Aron Ungur propr.

Tirnavă, p. Branyicska, gara Marosillye.

Doi învățăcei

să primesc în atelierul de ferărie a subscrisului. Condițiile mai de-aproape a să cere la subscrisul:

Lazar Radu

m. ferar, în Binținți

(960) 2—5 (Benczecz, p. Szászváros).

VINURI

vechi și noi — de vindut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fil., Rizling 86 fil.,

Roșu 1 cor. Siller 84 fil.

Carbenet 1 cor. 10 fil.

Vinuri noi: Alb 64 fil., Siller 66 fil., Rizling 68 fil.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.

Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutate pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEĂ,

(947) proprietar de vii. 4—20 Világos, (Arad. m.)

Unul sau doi

candidați de avocat

cu pracsă deplină, — află aplicare îndată în cancelaria advocațională a subscrisului. Condițiune foarte favorabile!

Dr. Petru Groza,

(953) 3—3 advocat, Déva.

Picăturile de stomac alui BRADY

Asintate: Picăturile Maria Zell, mai mult ca de 30 ani așa s'au valorat că un pot lipsi din nici o casă. Efect neajuns la conturbări de stomac, infundare, egrețuri de cap și rină, tmețeli, nesomn, colică, anemie etc.

Să capătă în toate apotecele. 50 sticle mare cor. 1.60 mică 90 st; 6 sticle mici 5 cor. 80 fl. 3 mari 5.30. Primind banii, să timt franco, prin:

Apoteca K. BRADY

la „Reg. Ung.” în Viena, I. Fleischmarktig. 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecloara de Maria-Zell; pachetare roza și subscricrea de pe chipul de alături.

(962) 4—22.

Magazinul de lemn și scinduri C. BAICU în Orăștie.

AVIZ! Aduc la cunoștință onoratului public din Orăștie și jur, că cumpărând mai multe zeci de vagoane de material bun, cu un preț favorabil, **am scăzut, leznit, prețurile**, atât la lemn cioplit, cât și la scinduri și lațuri, încât **le vînd mai ieftin ca ori-unde și ca ori-cine!**

Mai am în depozit **țiglă de Zsombolya, Kolmarit, trestie, țement, cuie**, și alte ce-s de lipsă la edificări!

(961) 2-3

Magazinul C. BAICU.

Cele mai desăvîrșite
Legături de vătămătură
cunt cele ces. și reg. privilegiate cu potette pneumatice de gumi.
Legători de plintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburî din jos a pîntecului, și contra foalelui atîrnător.

Picioare și mâni mălestrite pe sama putai (tăiați).

Mașini ortopedice pentru umblat și spriginit

Corsete artificiale și spiginitoare.

Ținatoare oblu pentru copii și fete crescute strîmb precum și ori-ce artici de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuințare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiată de bandage (legători) și de artici higienici de gummi: (773)11-

I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahegy u. 17

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahâm Manó
Orăștie (Szászváros)

(572) 40-

DALMA
Gummi

(588) 27-

Millicane
de înșl folosesc contra

TUSEI,

răgușelei, catharului, îmbălării, tusei măgărești și cu zgirciuri:

KAISER-Caramelle-pectorale,
cu marca „3 brazi“.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și privați, apeveresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de priincioase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil. de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciile

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS

(732) 19-20

Nu cumpărați sămințe dintr'alt loc
decit dela

MAGAZINUL AGRICOL
(Propr. C. BAILĂ & Comp.), în Sebeșul-săsesc (Szászsebes).

Sămînță garantată de trifoiu, lucernă, de napi, de nutreț, de varză (curechiu) și tot felul de legumi și flori de primăvară, griu orz, ovăs și măzeriche pentru sămănat. — Din toate sămințele ținem numai soiurile cele mai bune!

Cereți preț-curent!

Făinuri excelente, tărițe și tot felul de cereale!

Dn gros & en detail.

(958) 2-3

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂSTIE-SZÁSZVAROS
Strada Berlinului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pămînt, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cît și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prellinare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jllipe, etc.

Interes: îl sunt rugați a să adresa cu încredere firmel, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

4-10
(939)

Dela 1878! Pretutindena cu efect, renumit, plăent, și întrecînd toate leacurile de casă! — e
BALSAMUL apotecarului **Thierry A.**

Numal cu marea oălugărișă verde e veritabil.

Scutit prin lege.

Allein echter Balsam aus der Schulzengal-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Acest balsam: 1. Are putere de vindecare neajunsă la bolnavi de plămîni și de pept, ușurează catarul, împedecă dezvoltarea morburilor. 2. Foarte bun la dureri de gît și răgușeli. 3. Inceată ori-ce forbințală. 4. Vindecă morburî de ficat, de stomac, astma, răul ce vine din stomac. 5. La morburî de hemoroidă și trupul din jos. 6. E puegativ ușor, curățitor de singe, face pofiă de mîncare. 7. Bun la dureri de dinț, contra mirosului greu din gură. Întărește gingiile și dinții. 8. Efect sigur contra limbricilor. 9. Vindecă ranele de pe trup, orbanț bube, rane de arsură, de îngheț, — alină durerea de cap, zurdiala, durerea de urechi, junghurile! Să fie la fiecare casă, mai ales cînd, umblă boale lipicioase, influență, coleră, etc.

Grijii să fie chipul verde al Calugărișei.

Acest balsam, luat înainte de culcare o Ungurișă două, cu zahăr, ori și fără el, înșamnă odiehnă sănătoasă.

Vindecarea ori-cărui falsificat, imitație, ori alte balsamuri cu același chip pe ele, e oprită prin lege.

12 sticle mici, 6 mari sau 1 sticlă de familie, costă 5 cor. 60 fil. Cereri mai mici ca 12 sticle mici sau 6 mari, nu să trimit. La comande mai mari, reduceri însemnate de preț. Să capătă la **Iosef Torök** în Budapeșta, — și în cele mai multe apotece mari din țară. Cei-ce nu îl află aproape, să-l ceară la: **A. Thierry, Apot. la ingerul păzitor Pregrada (I. Rohitsch-Sauerbrunn)**

Am onoare a înștiința onoratul public, că din 15 Martie a. c. am puse în circulațiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“

(vechea bere transilvană)

care poate concura cu ori-care bere externă și corăspunde gustului cel mai distins.

Să află de vînzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea placatele mele cu inscripția: „**Siebenbürger Urbräu**“.

Depozit: la dl **George Oprean**
în **ORĂSTIE (Szászváros)**.

Rudolf Habermann
proprietarul fabricel de bere,
Sibiu — Nagyszeben.

Siebenbürger Urbräu!

Siebenbürger Urbräu!

(96) 1-5

Să nu tocmiți! că găsiți la subscrisul Ferești-Uși și Mobile!

gata, în măsurile obicinuite la case românești, lucrate din material bun și uscat! Prețurile cele mai eficiente! Pentru lucru bun garantez!

Rugind pentru binevoitorul sprigin,

Cu toată stima:

Dumitru Martin
măestru măsur în Orăștie,
Strada Cetății Nr 15 (Casa proprie)
Lângă casa orașului.

(922) 3-

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș

specialist în boale de femei și
specialist în morburii de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordonează dela 8—10 pentru
boala de femei, dela 2—5 pen-
tru morburii de dinți. (737) 18-20

Grădină, pământ și viie de vânzare.

— Înștiințare —

Subscrisul aduc la cunoș-
tință, că vind din mână liberă:

1. O grădină mare de
pomi (circa 5 jugăre) lângă

riu, situată în strada Cioroga-
rilor, (Schustergasse) din Orăș-
tie, plantată cu pomi nobili
(circa 1000 pomi).

Pe acelaș loc să află o casă
cu două odăi, culină, cămară
și pivniță, — șură și șoproan.

2. În apropierea imediată
de gara din loc (lângă birtul
Haltrich), vind circa 1 jugăr
de loc sămănat cu luțernă și
magazinul de petrolu.

3. O vie situată sub Holumb.

4. Pe hotarul Comunei Că-
stău (lângă drumul țării) vind
circa 7 jugăre pământ, pe care
să află o țiglară bine arangiată.

Firma C. Dahinten, Urmașul
(950) 2-3 Orăștie — Szászváros

Onorate Domnule!

Cunoscind multele lipsuri ale publicului românesc din pro-
vincie, am deschis în Budapesta

Birou de informații și Agentură românească.

Dau ori-ce informații în ori-ce cauză ce să ține de Buda-
pesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute
cătră ori care ministru, Curie ori al oficiu. În cauze de licențe,
de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai
scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu
prețuri ieftine, ori-care sistem de motoare cu benzind ori cu
oleiu brut ori cu gaz. Toțfelul de mașini de treerat, toțfelul de
mori cu petri fine și cu motoare trainice. Toțfelul de antomo-
bile, pumpe și fereștreie, precum și alte recvisite economice. —
Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cum-
părate dela cele mai vestite fabrici, deci din mâna primă, — și
nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plîngerii dela țărani
români cari cumpărînd mașini dela agenți au fost înșelați, căci
neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror
conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe
ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. Îl sfă-
tulesc pe fleșecare Român doțtorii să-și cumpere ceva, să-mi
scrie ca să merg eu la dînsul, ori să vind dînsul la mine să ne
înfelegem, iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i
scoată afară din casele-sale.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe
amortizare de 20-25 ani, cu procente mici, și mijlocesc vinzări
și cumpărări de moșii și păduri mari,

Cumpăr grîu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Toțfelul de
poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învolală.

Cu stimă

L. OLARIU, Budapesta.
II. Tölgyfa u. 16. II. S.

(963) 4-10

(în BUDA, lângă podul »Margithid«).

BCU Cluj Direcțiunea pentru Ungaria

a societății ces. reg. privil.

„ASSICURAZIONI GENERALI”

Fondată în anul 1831.

Capital societar și rererve în bani gata peste 417 milioane coroane.

(Biurouri: în BUDAPESTA, Dorottya-uteza 10-12, în casele proprii).

P. T. Prin aceasta avem onoarea a face cunoscut, că în urma învoielii prietinești avute cu
P. O. D. IOAN MOȚA, care a fost pentru Orăștie și în ținutul ei, reprezentantul nostru mai mulți ani
de zile, am sistat reprezentanța noastră plasată la dînsul și în locul aceleia am predat agentura prin-
cipală titulară pentru Orăștie și jur, firmei

„Vorschuss-Verein Aktiengesellschaft” în Orăștie (Szászváros)

care reprezentanță e îndreptățită a lua spre rezolvire reglementară și teritorul orașului Orăștie (Szá-
város) și împrejurime, în senzul instrucțiilor în vigoare, tot felul de oferte referitoare la asigurările de: foc, trans-
port, sticlă, fabrici, precum și oferte de asigurare contra furtului prin spargere și de asigurări pe viață.

Mai departe Vă facem cunoscut, că societatea „Vorschuss-Verein” A. G. din Orăștie (Szá-
város) a luat asupra-și și agentura principală titulară a

Societății ung. pe acții de asigurare contra grindinei și de reasigurare,

(al cărei capital social deplin vărsat și rezerve în bani gata să urcă la 72 milioane coroane);

precum și a.

Primei societăți Austriace de asigurări generale contra accidentelor

(al cărei capital social deplin vărsat și rezerve în bani gata trec peste 30 milioane coroane);

și reprezentanța societății

„MINERVA”, societate pe acții de asigurări generale,

tot astfel și a Societății

„UNIVESALE”, societate de asigurări generale populare,

și astfel să află în poziția de a lua și oferte referitoare la asigurările contra grindinei, accidentelor, asigurările
de răspundere civilă, precum și de garanții și cauțiuni, de asemenea și oferte de asigurare contra desproprietă-
rirei, furtului, manipularii necredincioase și defraudării, tot astfel și oferte referitoare la asigurările de viață, mai
departe poate lua și oferte referitoare la asigurările de economii pe sama societății amintite mai în urmă.

În urma acestei dispozițiuni, agentura noastră titulară din Orăștie (Szászváros) va fi în stare să rezolve imediat toate însărci-
nările lucate și noi ne vom considera de datorința noastră să apărăm în toate direcțiunile interesele partidelor noastre.

Cu distinsă stimă

DIRECȚIUNEA PENTRU UNGARIA
a soc. ces. reg. priv.

„ASSICURAZIONI GENERALI”

(966) 1-1